Budżet Obywatelski w nowej odsłonie

2026-01-23

Budżet Obywatelski w Krakowie zmienia się – na prostszy, bardziej uczciwy i bliższy Wam, mieszkańcom.

Nowe zasady jasno określają, jakie projekty mogą być realizowane, jak powinny być dostępne i w jaki sposób są oceniane oraz wybierane do realizacji. Dzięki temu łatwiej zgłosić dobry pomysł, a środki publiczne są wydawane w sposób przemyślany i sprawiedliwy. Zmiany wzmacniają równe szanse dla wszystkich projektów, ułatwiają udział w głosowaniu i pomagają zadbać o to, by efekty Budżetu Obywatelskiego służyły jak najszerszemu gronu mieszkanek i mieszkańców – teraz i w kolejnych latach.

Precyzyjne określenie zasady ogólnodostępności

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa dodaje szczegółową definicję ogólnodostępności projektów, by efekty służyły szerokiemu gronu mieszkanek i mieszkańców za darmo. Projekty inwestycyjne muszą być dostępne co najmniej 25 godzin tygodniowo (6:00-22:00), w miarę możliwości w weekendy, bez możliwości wynajmu organizacjom czy firmom. Dla projektów nieinwestycyjnych – standardem jest otwarty nabór w przestrzeni publicznej z priorytetem w rekrutacji dla mieszkanek i mieszkańców odpowiednio dzielnicy lub całego miasta; wyposażenie dostępne w godzinach pracy podmiotu; z efektów projektu nie mogą korzystać pracownicy jednostek miejskich. To gwarantuje równy dostęp, przejrzystość wydatków publicznych i zgodność z ideą partycypacji.

Wzmocnienie przejrzystości zgłaszania projektów

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa zabrania dołączania podpisanych list poparcia do projektów, by chronić dane osobowe i oceniać merytorykę, nie liczbę podpisów. Regulamin wprowadza wymaganie oświadczenia o współpracy od instytucji (pozyskanego przez wnioskodawcę) dla projektów realizowanych na ich terenie. Dla projektów nieinwestycyjnych koniecznym jest określenie liczby uczestników, zasad rekrutacji, potwierdzenia dostępności i wykazu sprzętu pomocniczego. Te zasady zapewniają równe traktowanie, realną wykonalność i efektywne użycie środków publicznych na potrzeby mieszkańców.

Podwyższenie minimalnych kosztów projektów

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa podnosi minimalny koszt projektów: dla projektów ogólnomiejskich do 50 000 zł (max. 20% puli BO), dla dzielnicowych do 5 000 zł (max. 40% puli BO). Dostosowuje koszt projektu do inflacji i rosnących cen materiałów oraz usług po 5 latach funkcjonowania BO. Celem jest skupienie środków na projektach o realnym, trwałym wpływie dla mieszkanek i mieszkańców.

Magiczny Kraków

Wprowadzenie jasnych zasad odrzucania projektów

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa wskazuje listę 25 konkretnych powodów odrzucania projektów, w tym nowość w postaci punktów wprowadzających: limit kosztów osobowych do 15% w zadaniach nieinwestycyjnych, zakaz ingerencji w cenne tereny zielone i wprowadzania obcych gatunków, hałasu nocnego, zakupu sprzętu osobistego, infrastruktury ograniczającej dostęp publiczny, nagród finansowych oraz stałych wynagrodzeń niezwiązanych z projektem. Obejmuje też wcześniejsze zakazy dla cyklicznych wydarzeń publicznych, duplikatów realizowanych już zadań, projektów na cudzych gruntach, czy tych naruszających umowy zewnętrzne. To wyjście naprzeciw rekomendacjom z konsultacji oraz postulatom strony społecznej, by eliminować niewykonalne pomysły, chronić prawo i przestrzeń publiczną. Zwiększa przejrzystość, równość oceny i zaufanie mieszkańców do procesu.

Wprowadzenie badania rynku i kosztów długoterminowych

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa nakłada na weryfikatorów obowiązek badania rynku, by dokładnie oszacować koszty projektów – analizując oferty, ceny materiałów i usług. Dla zadań z długoterminowym utrzymaniem dodaje ocenę przyszłych kosztów eksploatacyjnych w kolejnych latach. Te elementy stają się częścią ostatecznego kosztorysu, decydując o dopuszczeniu projektu do głosowania. Dzięki temu unikamy zaniżonych lub zawyżonych wycen, co zapewnia efektywne wydawanie pieniędzy i realną szansę na realizację oraz trwałość projektów.

Zapewnienie równego i bezstronnego głosowania

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa precyzuje zasady lokalizacji punktów do głosowania, by każdy mieszkaniec i mieszkanka miał równe szanse dostępu. Punkty nie mogą stać w miejscach, gdzie realizowane są projekty z danej edycji, ani być obsługiwane przez osoby, które zgłosiły swoje projekty. Dopuszcza się ich organizację w szkołach, instytucjach kulturalnych i innych miejskich placówkach. Te reguły minimalizują ryzyko faworyzowania projektów, zwiększają przejrzystość i wykorzystują bezpieczne, publiczne miejsca dla wygody mieszkańców.

Zwiększenie elastyczności w głosowaniu

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa pozwala głosować na maksymalnie trzy projekty ogólnomiejskie i trzy dzielnicowe, ale głos jest ważny już przy co najmniej jednym z każdego typu. Mieszkanki i mieszkańcy nie muszą wypełniać wszystkich miejsc na karcie – mogą wspierać tylko te projekty, które naprawdę im odpowiadają. To upraszcza proces, podnosi komfort uczestnictwa i lepiej pokazuje prawdziwe preferencje społeczności, co zgłaszano w konsultacjach społecznych.

Zakaz agitacji przez instytucje miejskie

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa zabrania instytucjom miejskim, takim jak np. szkoły, placówki kulturalne czy rady dzielnic, prowadzenia agitacji, promocji lub zachęt do głosowania na konkretne projekty. Chodzi o to, by wybór zależał tylko od jakości projektów i woli mieszkanek i mieszkańców, a nie od wpływu czy autorytetu zgłaszającego. To zapewnia równość

szans wszystkim wnioskodawczyniom i wnioskodawcom, uczciwość procesu i jego wiarygodność.

Obowiązkowa coroczna ewaluacja procesu

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa nakłada na Prezydenta obowiązek sporządzenia ewaluacji wdrożenia BO do końca każdego roku. Ocena obejmuje kluczowe elementy: ogólnodostępność, transparentność rekrutacji i jakość komunikacji z autorami projektów. Zapis formalizuje praktykę wynikającą z konsultacji społecznych, porządkując proces i umożliwiając ciągłe doskonalenie. To zwiększa przejrzystość i pomaga poprawiać mechanizmy BO.

Uregulowanie rekrutacji i trwałości projektów

Zmiana w regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa wprowadza jasne zasady rekrutacji do projektów nieinwestycyjnych: priorytet dla mieszkanek i mieszkańców Krakowa, dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami. Realizatorzy muszą informować o rekrutacji z 14-dniowym wyprzedzeniem na stronie BO i publikować szczegóły w BIP. Dodatkowo, projekty inwestycyjne wymagają utrzymania efektów przez co najmniej 5 lat, a oznakowania – przez 5 lat (drzewa do 3 lat). Te reguły zapewniają równy dostęp, inkluzywność, przejrzystość i długoterminową wartość dla społeczności.

Zmiany w Regulaminie Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa wejdą w życie od tegorocznej edycji BO. Ich celem jest wzmocnienie roli mieszkańców w decydowaniu o miejskich wydatkach oraz zapewnienie, że zgłaszane i realizowane projekty będą realnie dostępne, potrzebne i trwałe.